

приділяти увагу співпраці між членами такої групи. Професійне співтовариство являє собою базовий елемент організації. Вони в рамках організації виникають у процесі рішення специфічних задач, проблем, роботи над проектами, їх існування є притаманним для кожної фірми, враховуючи, насамперед, наявність функціональних сфер організації. Професійні співтовариства володіють особливою «компетенцією» - кластерами навичок і знань, що є підставою для особливих конкурентних переваг. Формування знань на рівні груп (співтовариств) полягає у визначенні мотиваційних механізмів накопичення і трансформації знань співтовариств у певних галузях, в обміні знаннями із іншими співтовариствами організації та за її межами, визначенні експертів (носіїв) специфічних знань, складанні директорій (довідників) про знання всередині професійних співтовариств, залученні до участі у мережних дискусіях, внесенні знань у розвиток організаційної мережі, складанні профілів учасників співтовариства.

Корпоративний рівень формування знань охоплює створення внутрішньої корпоративної документації; загальної бази даних; системи Інтранет; навчальних центрів; організаційної культури, що сприяє та стимулює розвиток знань, дає знанням високу цінність, стимулює обмін знаннями; інфраструктури для підтримки процесів управління знаннями. Корпоративне знання знаходиться в основі знань кожного працюючого в цій корпорації. Корпоративне знання базується на розумінні та досвіді та складає базу для розвитку конкурентних переваг і процесів.

Умовою формування корпоративних знань є формалізація індивідуальних знань та збереження їх у певному форматі. Для забезпечення доступності знань і використання їх на рівні корпорації інтегруються різноманітні технології, такі як: бази та сховища даних знань; електронна пошта; системи управління базами знань; Інтернет-ресурси та Інтранет; браузері, системи пошуку; експертні системи; систем документообігу тощо.

ПРОЦЕС ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДПРИЄМСТВА ПРИ УПРАВЛІННІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

*Варяниченко О.В., к.е.н, доц., доцент кафедри менеджменту виробничої сфери,
Міщук А.А., студент, Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»,
м. Дніпропетровськ, Україна*

Категорія економічної поведінки є однією з ключових для пояснення функціонування економічної системи та її складових. З одного боку, економічна система формує той чи інший тип економічної поведінки, а з іншого боку, економічна поведінка суб'єктів господарювання визначає форми прояву економічних відносин, тому управління поведінкою підприємства із зовнішньоекономічною діяльністю є

актуальним сучасним завданням. Ефективне функціонування підприємств потребує рішення ключових завдань, таких як: забезпечення фінансової стійкості, максимізація прибутку, розширення обсягу продаж, зниження витрат, забезпечення виживання підприємства в короткостроковій перспективі та росту в довгостроковій перспективі, покращення умов праці та соціального положення працівників в сучасних умовах господарювання.

Особливість економічної поведінки як економічної категорії полягає в тому, що економічна поведінка відображає всі економічні відносини, які виникають в процесі економічної взаємодії суб'єктів [1].

Шibaєва Н. відмічає, що слід розмежувати поняття діяльності та поведінки. Якщо діяльність - це процес активного відношення людини до дійсності, в ході якого відбувається досягнення суб'єктом поставлених раніше цілей, то в поведінці виявляється конкретна позиція індивіда, його установки. З такої точки зору поведінка - подається категорією більш широкою ніж діяльність, оскільки включає в себе не лише процес перетворення навколишнього середовища, але й суб'єктивну сторону діяльності, тобто сукупність вчинків та дій, що відображають внутрішнє відношення до умов, змісту та результатів діяльності. Отже, категорія економічної поведінки більш повно відображає економічні відносини, ніж категорія діяльності [2].

Варто відзначити роботи Г. Капленко, в яких при дослідженні економічної поведінки підприємств зосереджується увага на процесі формування економічної поведінки [3]. Науковець зауважила, що сам процес формування економічної поведінки не завершується якоюсь негайною дією, а встановлюються загальні напрями, просування якими забезпечить зростання і зміцнення позицій підприємств. Водночас процес формування стратегії економічної поведінки підприємства характеризується сукупністю таких ознак: рівень розроблення, регулярність, невизначеність, кількість можливих альтернативних рішень, яку слід брати до уваги при формуванні економічної поведінки; інформація, яка використовується при формуванні економічної поведінки; часові горизонти; взаємопідпорядкованість; детальність; точність оцінки; ступінь ризику.

Згідно досліджень Карачиної Н.П. [4] у змістовному плані термін «поведінка підприємства» є лише якоюсь мірою спорідненим з поняттям «стратегія». Автором визначена інтерпретація категорії «економічна поведінка підприємства» - комбінація закономірних дій, яка відтворює сутність та характер економічної діяльності, що обумовлена впливом об'єктивних і суб'єктивних факторів, для реалізації пріоритетних цілей підприємства в умовах вибору та адаптації до змін. Це визначення свідчить про те, що поведінка суб'єкта не є абсолютно детермінованою - в ній завжди існують елементи спонтанності, інтуїтивності, експромту [4].

Важливе значення для розуміння характеру економічних дій та діяльності, їхньої оцінки мають визначені А. Кудіною [5] рівні поведінки залежно від способу її регуляції - стратегічний, тактичний та ситуативний, тобто економічна поведінка підприємств охоплює ширшу понятійну субстанцію, в якій стратегічний рівень є лише окремою складовою.

Згідно Карачиної Н.П. прийнятною є позиція, яка полягає у комплексному трактуванні стратегії, відповідно до якого «стратегія» – це сформована концепція розвитку підприємства, що визначає загальний напрям дій та перспективний розвиток підприємства щодо досягнення конкурентних переваг та успіху діяльності; план або модель дій, спрямованих на досягнення мети; набір правил прийняття рішень; використання «влучних прийомів» та позиціонування підприємства у зовнішньому середовищі.

Дослідження категорії «стратегія» підприємств та «економічна поведінка» підприємств виявило застосування у науковій літературі також ідентичного поняття «стратегія поведінки» підприємств, яка є комплексом дій реалізації сформованої стратегії підприємства.

Результати аналізу досліджень сутності економічної поведінки підприємства узагальнено на рисунках 1 та 2.

Аналіз основних елементів та характеристик стратегії і стратегії поведінки обумовив висновок щодо їх подвійної взаємодії з економічною поведінкою, адже сформовані ними цілі визначають напрямок, характер та сутність економічної поведінки підприємств, а економічна поведінка, своєю чергою, реалізує цілі стратегії за рахунок сформованого стратегічного комплексу дій, що характерно й для підприємств із зовнішньоекономічною діяльністю.

Проаналізувавши всі складові економічної поведінки можна робити висновок і провести оцінку стану підприємства, де можна побачити всі недоліки в перспективі майбутнього.

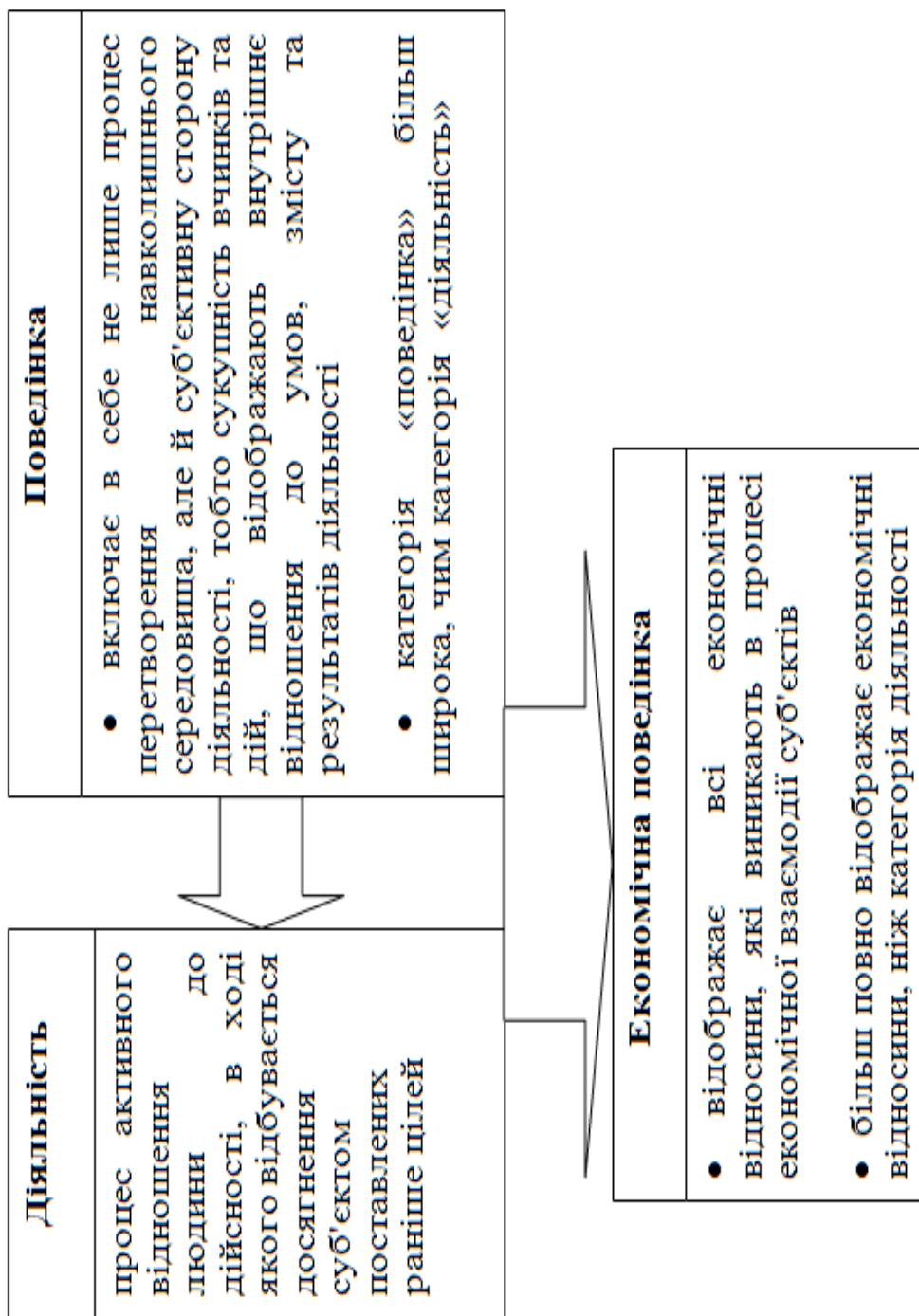

Рис.1. Взаємозв'язок понять «діяльність», «поведінка», «економічна поведінка»

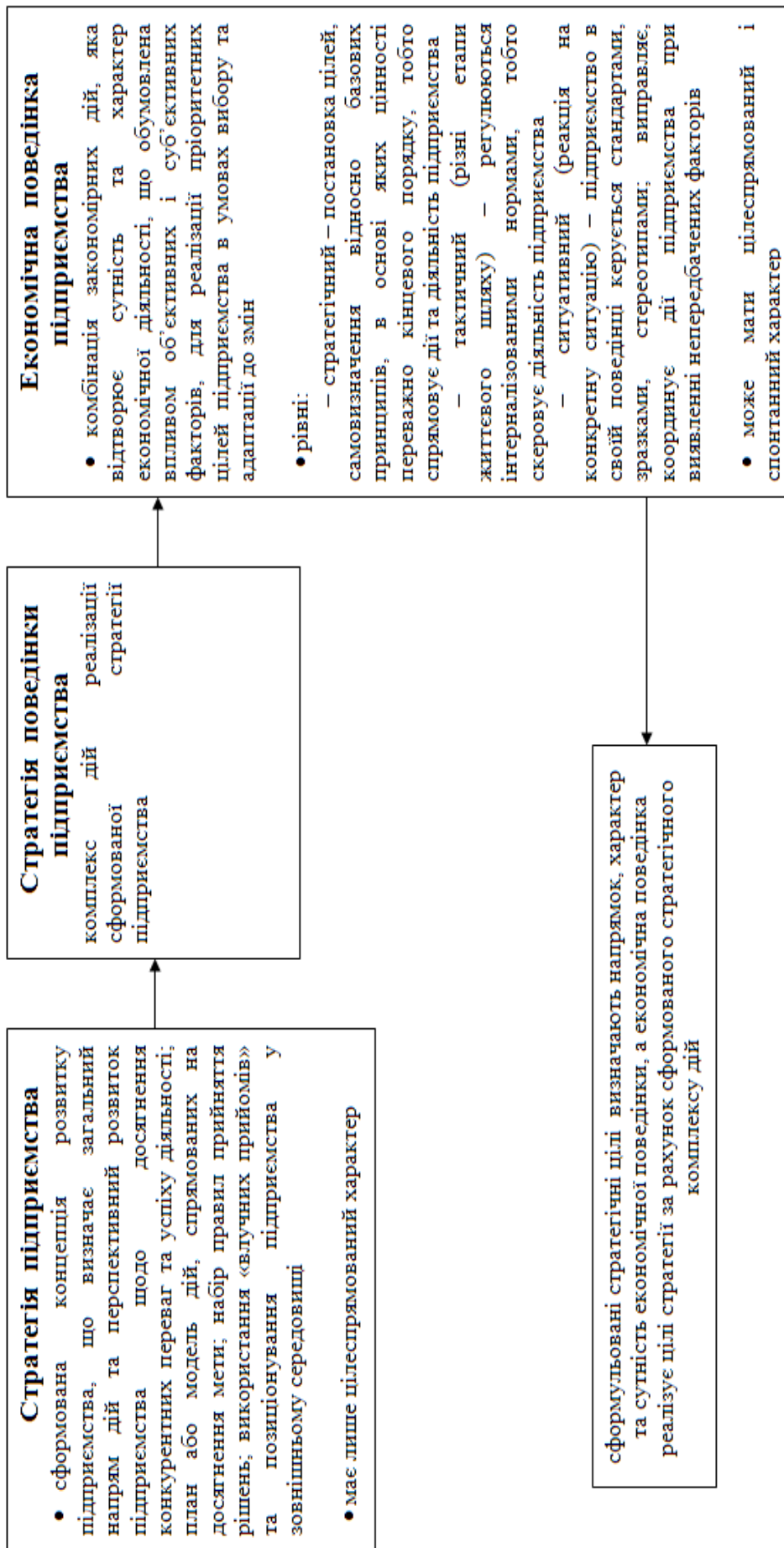

Рис.2. Взаємозв'язок понять щодо процесу формування економічної поведінки підприємства

В ході такого аналізу висвітлюється розуміння в якому напрямі рухатися далі і які цілі ставити перед собою, а головне - як вірно визначити економічну поведінку підприємства на внутрішньому та зовнішніх ринках.

Щоб досягнути успіху і ефективно функціонувати на ринку, підприємству із зовнішньоекономічною діяльністю необхідно визначити концепцію власної економічної поведінки.

Список літератури:

1. Шibaєва Н.В. Особливості економічної поведінки суб'єктів господарювання в умовах ринкової трансформації економіки : Автореф. дис... канд. екон.наук: 08.01.01 / Н.В. Шibaєва. - Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна. – Х., 2002. – 16 с.

2. Шibaєва Н.В. Экономическое поведение субъектов хозяйствования в условиях рыночной трансформации / Н.В.Шibaєва // Совершенствование механизма государственного управления занятостью населения и особенности его использования в депрессивных регионах: Материали науч.-практ. конф., 27 дек. 2000 г., г. Харьков – Х., 2000 г. – 243 с.

3. Капленко, Г.В. Формування економічної поведінки підприємств: Автореф. дис... канд. екон.наук: 08.06.01 / Г.В. Капленко. - НАН України; Інститут регіональних досліджень. – Л., 2005. – 20 с.

4. Карачина Н.П. Удосконалення процесу формування економічної поведінки підприємств / Н.П. Карачина [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vlp.com.ua/files/41_4.pdf.

5. Кудінова А.В. Підприємницька поведінка: сутність та детермінанти її еволюції / А.В. Кудінова // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – № 4. – С. 104–111.

ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В МАЛОМУ ТА СЕРЕДНЬОМУ БІЗНЕСІ ЗАСОБОМ ФІНАНСОВОЇ ДІАГНОСТИКИ

Кравець О.Ю., к.е.н., доцент кафедри менеджменту виробничої сфери,

Олексенко К.М., студент,

Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»,

м. Дніпропетровськ, Україна

Ринкові перетворення в Україні створили передумови для її інтеграції у світовий економічний простір. Вітчизняні підприємства стали суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, що дозволило їм знайти нові шляхи реалізації своєї продукції на міжнародному ринку та створило сприятливі умови для здійснення імпорتنих операцій. Вони одержали можливість використання переваг міжнародного